

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. rugsėjo 9 d. (*)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Darbuotojai migrantai – Socialinė apsauga – Taikytini teisės aktai – Reino upeiviai – E 101 formos pažyma – ?rodomoji galia – Kreipimasis ? Teisingumo Teismu – Pareiga pateikti prašymu priimti prejudicinį sprendimą“

Sujungtose bylose C-72/14 ir C-197/14

dėl *Gerechthof te 's-Hertogenbosch* (Hertogenboso apeliacinis teismas, Nyderlandai) ir *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) 2014 m. vasario 7 d. ir kovo 28 d. sprendimais, kuriuos Teisingumo Teismas gavo 2014 m. vasario 10 d. ir balandžio 18 d., pagal SESV 267 straipsnų pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

X

prieš

Inspecteur van Rijksbelastingdienst (C-72/14)

ir

T. A. van Dijk

prieš

Staatssecretaris van Financiën (C-197/14)

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas R. Silva de Lapuerta (pranešėjas), teisėjai J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, J. L. da Cruz Vilaça ir C. Lycourgos,

generalinis advokatas N. Wahl,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgus ? rašytiną proceso dalį,

išnagrinėjus pastabas, pateiktas:

- X ir T. A. van Dijk, atstovaujantys advokato M. J. van Dam,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman, M. de Ree ir H. Stergiou bei J. Langer,
- ?ekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Möller,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos E.-M. Mamouna, M. Tassopoulou ir A. Samoni-

Rantou,

– Europos Komisijos, atstovaujamos D. Martin ir W. Roels,

susipažin?s su 2015 m. geguž?s 13 d. pos?dyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima š?

Sprendim?

1 Prašymai priimti prejudicin? sprendim? pateikti d?l 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 d?l socialin?s apsaugos sistem? taikymo pagal darbo sutart? dirbantiems asmenims ir j? šeimos nariams, judantiems Bendrijoje (OL L 149, p. 2; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 5 sk., 1 t., p. 35), 7 straipsnio 2 dalies a punkto, 1972 m. kovo 21 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 574/72, nustatan?io Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 ?gyvendinimo tvark? (OL L 74, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 5 sk., 1 t., p. 83), 10c–11a, 12a ir 12b straipsni?, iš dalies pakeist? ir atnaujint? 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 (OL L 28, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 5 sk., 3 t., p. 3) bei 2005 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 647/2005 (OL L 117, p. 1) (toliau atitinkamai – Reglamentas Nr. 1408/71 ir Reglamentas Nr. 574/72), ir SESV 267 straipsnio tre?ios pastraipos išaiškinimo.

2 Šie prašymai pateikti nagrin?jant du gin?us: pirma, X ir *Inspecteur van Rijksbelastingdienst* (Valstybin?s mokes?i? tarnybos inspektorius, toliau – mokes?i? inspektorius) ir, antra, *T. A. van Dijk* ir *Staatssecretaris van Financiën* (Finans? ministerijos valstyb?s sekretorius) d?l atitinkamai pareišk?jams skirt? pranešim? apie mok?tin? mokes?i? dyd?.

Teisinis pagrindas

Tarptautin? teis?

3 Tarpvyriausybin?s konferencijos, ?pareigos persvarstyti 1961 m. vasario 13 d. Susitarim? d?l Reino upeivi? socialin?s apsaugos, priimtame ir 1979 m. lapkri?io 30 d. Ženevoje pasirašytame Susitarimo d?l Reino upeivi? socialin?s apsaugos (toliau – Reino upeivi? susitarimas) 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Nepažeidžiant 9 straipsnio 2 dalies ir 54 straipsnio nuostat?, šis Susitarimas taikomas Susitarian?i?j? Šali? teritorijoje visiems Reino upeiviams, kuriems yra ar buvo taikomi vienos ar keli? Susitarian?i?j? Šali? teis?s aktai, bei j? šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims.“

S?jungos teis?

Reglamentas Nr. 1408/71

4 Reglamento Nr. 1408/71 6 straipsnyje nustatyta, kad šis reglamentas iš principo pakei?ia bet kurios socialin?s apsaugos konvencijos nuostatas, kuri? privalo laikytis vien valstyb?s nar?s arba bent dvi valstyb?s nar?s ir viena ar daugiau kit? tre?i?j? valstybi?.

5 Reglamento Nr. 1408/71 7 straipsnio „Tarptautin?s nuostatos, kurioms neturi poveikio šis reglamentas“ 2 dalies a punkte numatyta, kad, nepaisant 6 straipsnio nuostat?, toliau galioja susitarimas d?l Reino upeivi?.

6 Reglamento Nr. 1408/71 II dalyje, kuri? sudaro 13–17a straipsniai, reglamentuojamas taikytin? teis?s akt? socialin?s apsaugos srityje nustatymas.

Reglamentas Nr. 574/72

7 Reglamento Nr. 574/72 III dalyje „Reglamento nuostat? ?gyvendinimas teis?s akt? taikymui nustatyti“ ?tvirtintos Reglamento Nr. 1408/71 13–17 straipsni? taikymo taisykl?s.

8 Vis? pirma Reglamento Nr. 574/72 10c–11a, 12a ir 12b straipsniuose numatyta, kad valstyb?s nar?s, kurios teis?s aktai toliau taikomi pagal Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies d punkt?, 14 straipsnio 1 dalies a punkt? ir 2 dalies a ir b punktus, 14a straipsnio 1 dalies a punkt?, 2 ir 4 dalis, 14b straipsnio 1, 2 ir 4 dalis, 14c straipsnio a punkt?, 14e straipsn? ir 17 straipsn?, kompetentingos valdžios institucijos paskirta ?staiga išduoda pažym?, vadinam?j? E 101 formos pažym?, kuria patvirtinama, kad atitinkamam darbuotojui taikomi tos valstyb?s nar?s teis?s aktai.

Pagrindin?s bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C?72/14

9 2006 m. Nyderland? pilietis X gyveno Nyderlanduose ir dirbo vairininku Nyderlanduose ?registruotame motoriniame laive.

10 2006 m. min?tas laivas verslo reikalais plaukiojo ne tik Reinu, bet dažniausiai kituose vidaus vandenyse.

11 Be to, 2006 m. X pavard? buvo ?traukta ? Liuksemburge ?steigtos bendrov?s darbo užmokes?io suvestin?.

12 2004 m. lapkri?io 25 d. Transporto ir vandens ištekli? valdymo ministerija (*Ministerie van Verkeer en Waterstaat*) laivo savininkei, Roterdame (Nyderlandai) ?steigtai ?monei, išdav? laivui skirt? pažym?jim?, patvirtinant? tai, kad laivas priskirtas užsiimti laivyba Reino upe (*Rijnvaartverklaring*), kaip tai suprantama pagal Laivybos vidaus vandenyse ?statymo (*Wet vervoer binnenvaart*) 1 straipsnio h punkt? ir 5 straipsnio 1 dal?.

13 X papraš? Liuksemburgo Didžiosios Hercogyst?s kompetentingos institucijos j? apdrausti pagal Liuksemburgo socialin?s apsaugos sistem?; min?ta institucija patenkino prašym?. 2006 m. kovo 1 d. Liuksemburge ?steigta *Union des caisses de maladie* (Ligoni? kas? s?junga) X išdav? E 101 formos pažym?, kurioje nurodyta jo vykdoma veikla.

14 Pajam? mokes?io ir socialinio draudimo ?mok? deklaracijoje už 2006 m. X nurod? 31 647 EUR dydžio apmokestinam?sias pajamas iš darbin?s veiklos. Savo deklaracijoje X pateik? prašym? atleisti nuo socialinio draudimo ?mok? ir taikyti atskait? siekiant išvengti dvigubo apmokestinimo. Apskai?iuodamas mok?tino mokes?io dyd? valstybin?s mokes?i? tarnybos mokes?i? inspektorius nusprend?, kad X n?ra atleidžiamas nuo socialinio draudimo ?mok? ir jam n?ra taikoma atskaita. Be to, mokes?i? inspektorius patais? apmokestinamosios sumos dyd?.

15 Taigi, X buvo parengtas pataisytas pranešimas apie mok?tin? pajam? mokes?io ir socialinio draudimo ?mok? už 2006 m. dyd?, apskai?iuot? pagal 28 914 EUR apmokestinam?sias pajamas iš jo darbin?s veiklos.

16 Vis? pirma mokes?i? mok?tojas pateik? skund? d?l min?to sprendimo neatleisti nuo socialinio draudimo ?mok? už nagrin?jamus metus. Valstybin?s mokes?i? tarnybos mokes?i?

inspektorius š? skund? atmet? kaip nepagr?st?.

17 X pareišk? ieškin? d?l sprendimo atmesti skund? Bredos pirmosios instancijos teismui (*Rechtbank Breda*), šis pripažino ieškin? nepagr?stu. Galiausiai X pateik? apeliacin? skund? d?l Bredos pirmosios instancijos teismo sprendimo Hertogenboso apeliaciniam teismui.

18 Hertogenboso apeliacinio teismo manymu, Bredos pirmosios instancijos teismas teisingai nusprend?, kad X turi b?ti laikomas Reino upeiviu, kaip tai suprantama pagal Reino upeivi? susitarim?, tod?l jam taikomos šiame susitarime ?tvirtintos priskyrimo taisykl?s. Taip pat Hertogenboso apeliacinis teismas siekia išsiaiškinti, koki? reikšm? turi E 101 formos pažyma, kuri? 2006 m. kovo 1 d. išdav? už toki? pažym? išdavim? atsakinga Liuksemburgo institucija.

19 Šiomis aplinkyb?mis Hertogenboso apeliacinis teismas nusprend? sustabdyti bylos nagrin?jim? ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Sprendime *FTS* (C?202/97, EU:C:2000:75) Teisingumo Teismas nusprend?, kad valstyb?s nar?s kompetentingos institucijos išduota E 101 formos pažyma yra privaloma kit? valstybi? nari? socialin?s apsaugos institucijoms, net jei tos pažymos turinys klaidingas. Ar tas sprendimas taip pat taikomas ir nagrin?jamu atveju, kai netaikomos reglamento priskyrimo taisykl?s?

2. Ar atsakant ? nurodyt? klausim? svarbu tai, kad kompetentinga institucija neketino išduoti E 101 formos pažymos, ta?iau d?l vidaus motyv? s?moningai ir apgalvotai panaudojo dokument?, kurio forma ir turinys sudar? ?sp?d?, kad tai yra E 101 formos pažyma, o mokes?i? mok?tojas man? ir pagr?stai gal?jo manyti, jog gavo toki? pažym??”

Byla C?197/14

20 Nuo 2007 m. sausio 1 d. iki 2007 m. birželio 30 d. Nyderlanduose gyvenantis *T. A. van Dijk* dirbo bendrov?je *Christa Intershipping Sàrl*, kurios buvein? yra Liuksemburge. Tuo laikotarpiu *T. A. van Dijk*, kaip vidaus vanden? laivo kapitonas, dirbo valstybi? nari? teritorijoje, pirmiausia Reine, jo intakuose bei žiotyse ? j?r?.

21 Liuksemburgo ?staigos išdav? *T. A. van Dijk* E 101 formos pažym?, kurioje nurodyta, kad pagal Reglament? Nr. 1408/71 *T. A. van Dijk* nuo 2004 m. rugs?jo 1 d. galioja Liuksemburgo socialin?s apsaugos teis?s aktai.

22 *T. A. van Dijk* buvo ?teiktas pranešimas apie mok?tin? pajam? mokes?io ir socialinio draudimo ?mok? už 2007 m. dyd? bei pranešimas apie apmokestinam?j? pajam? pagrindu apskai?iuot? sveikatos draudimo ?mok? už nagrin?jamus metus dyd?. Gavusi *T. A. van Dijk* skund? Nyderland? mokes?i? tarnyba patvirtino min?tus pranešimus.

23 *T. A. van Dijk* pareišk? ieškin? d?l sprendimo atmesti jo skund? Hagos pirmosios instancijos teismui (*Rechtbank te 's-Gravenhage*), šis paliko galioti nagrin?jamus pranešimus apie mokes?io dyd?. D?l šio sprendimo *T. A. van Dijk* pateik? apeliacin? skund? Hagos apeliaciniam teismui (*Gerechtshof te 's-Gravenhage*).

24 Hagos apeliacinis teismas patvirtino Hagos pirmosios instancijos teismo sprendim?. Vis? pirma Hagos apeliacinis teismas nusprend?, kad mokes?i? mok?tojas turi b?ti laikomas Reino upeiviu, kaip tai suprantama pagal Reino upeivi? susitarim?, ir kad pagal šio susitarimo 11 straipsnio 2 dal? jam taikomi Nyderland? socialin?s apsaugos teis?s aktai. Be to, Hagos apeliacinis teismas nusprend?, kad nagrin?jama E 101 formos pažyma neturi jokios teisin?s galios, nes buvo išduota pagal Reglament? Nr. 1408/71, kuris, remiantis jo 7 straipsnio 2 dalies a punktu, n?ra taikytinas *T. A. van Dijk*.

25 D?l Hagos apeliacinio teismo sprendimo *T. A. van Dijk* pateikt? kasacin? skund? Nyderland? Aukš?iausiajam Teismui.

26 Iš sprendimo d?l prašymo priimti prejudicin? sprendim? matyti, kad Nyderland? Aukš?iausias Teismas jau tur?jo galimyb? nagrin?ti klausim? d?l E 101 formos pažymos apimties byloje, panašioje ? nagrin?jam? byl?.

27 Iš tikr?j? 2013 m. spalio 11 d. sprendime (Nr. 12/04012, ECLI:NL:HR:2013:CA0827) Nyderland? Aukš?iausias Teismas nusprend?, kad E 101 pažymos išdavimas neturi b?ti pripažintas reikšmingu ir kad lojalaus bendradarbiavimo principas nepažeidžiamas, jei pagal Reino upeivi? susitarimo 1 straipsnio m punkt? mokes?i? mok?tojas yra laikomas Reino upeiviu, kuriam taikytinas ne Reglamentas 1408/71, o šis susitarimas.

28 Nyderland? Aukš?iausias Teismas pri?m? min?t? sprendim?, nesikreipdamas ? Teisingumo Teism? d?l prejudicinio sprendimo, nes man?, kad d?l to negali b?ti joki? pagr?st? abejoni?.

29 Ta?iau 2014 m. vasario 7 d. sprendimu (Nr. 13/00040, ECLI:NL:GHSHE:2014:248, V-N 2014/12.15) Hertogenboso apeliacinis teismas pateikt? Teisingumo Teismui du prejudicinius klausimus, susijusius su byla C?72/14.

30 Kadangi atsakymas ? šiuos klausim? gali b?ti svarbus priimant sprendim? byloje, Nyderland? Aukš?iausias Teismas klausia, ar 2013 m. spalio 11 d. sprendimo pagrindu jis gali priimti sprendim? šioje byloje, nesant b?tinyb?s kreiptis ? Teisingumo Teism? d?l prejudicinio sprendimo ar laukti atsakymo ? Hertogenboso apeliacinio teismo pateiktus prejudicinius klausimus.

31 Vis? pirma Nyderland? Aukš?iausias Teismas siekia išsiaiškinti, ar tuo atveju, kai yra ?sitikin?s, kad atsakymas ? jam pateikt? klausim?, susijus? su S?jungos teis?s išaiškinimu, yra toks akivaizdus, kad d?l to negali kilti joki? pagr?st? abejoni?, turi b?ti laikoma, kad yra ?vykdytos Sprendimo *Cilfit ir kt.* (283/81, EU:C:1982:335) 16 punkte nustatytos s?lygos.

32 Šiomis aplinkyb?mis Nyderland? Aukš?iausias Teismas nusprend? sustabdyti bylos nagrin?jim? ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Nyderland? Aukš?iausias Teismas, kaip aukš?iausias nacionalinis teismas, atsižvelgdamas ? žemesn?s instancijos nacionalinio teismo pateikt? prejudicin? klausim?, turi Teisingumo Teismui pateikti prejudicin? klausim? arba laukti atsakymo ? žemesn?s instancijos teismo pateikt? klausim?, net jei mano, kad tinkamas Europos S?jungos teis?s taikymas klausimu, kur? jis privalo išspr?sti, yra toks akivaizdus, kad d?l atsakymo ? š? klausim? negali kilti joki? pagr?st? abejoni??

2. Jei ? pirm?j? klausim? b?t? atsakyta teigiamai: ar Nyderland? socialin?s apsaugos institucijoms yra privaloma kitos valstyb?s nar?s institucijos išduota E 101 formos pažyma, net jei

tokia pažyma išduota Reino upeiviui, todėl taisyklės dėl taikytinos teisės, nustatytos Reglamente Nr. 1408/71, su kuriuo susijusi ši pažyma, pagal šio reglamento 7 straipsnio 2 dalies a punktą netaikomos.“

33 2015 m. vasario 24 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-72/14 ir C-197/14 buvo sujungtos tam, kad būtų bendrai vykdoma žodinis proceso dalis ir priimtas sprendimas.

Dėl prejudicinių klausimų

Pirmininko pastabos

34 Iš sprendimo dėl prašymų priimti prejudicinius sprendimus matyti, kad pareiškėjai pagrindinėse bylose yra Reino upeiviai, kuriems E 101 formos pažymas išdavę už tokių prašymų išdavimą atsakinga Liuksemburgo institucija.

35 Taip pat iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinius sprendimus byloje C-72/14 matyti, kad Liuksemburgo institucija padarė išvadą, jog laikantis susitarime dėl Reino upeivių tvirtintų priskyrimo taisyklių, pareiškėjui pagrindinėje byloje buvo taikomi Liuksemburgo teisės aktai; kadangi pagal minėtą susitarimą neegzistuoja standartinės formos dokumentas, laikomas lygiavertiu E 101 formos pažymai, minėta institucija panaudojo E 101 formos pažymą tam, kad patvirtintų, jog pareiškėjas pagrindinėje byloje apdraustas Liuksemburgo socialinio draudimu.

36 Todėl atsakant į prašymus priimti prejudicinius sprendimus pateikusių teismų klausimus reikia remtis prielaidomis, nes nagrinėjamoje byloje nekeliamas klausimas nei dėl pareiškėjo pagrindinėse bylose priskyrimo prie Reino upeivių, nei dėl jiems taikomų nacionalinės teisės aktų.

Dėl byloje C-72/14 pateiktų klausimų ir dėl byloje C-197/14 pateikto antrojo klausimo

37 Byloje C-72/14 pateiktais klausimais ir byloje C-197/14 pateiktu antruoju klausimu, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymus priimti prejudicinius sprendimus pateiktų teismai iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1408/71 7 straipsnio 2 dalies a punktą bei Reglamento Nr. 574/72 10c–11a, 12a ir 12b straipsnius reikia aiškinti taip, kad valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos išduota E 101 formos pažyma, patvirtinanti, kad darbuotojui, net jeigu jis Reino upeivis, taikoma tos valstybės narės socialinio draudimo sistema, yra privaloma kitų valstybių narių institucijoms ir ar šiuo atveju yra svarbu tai, kad pažymą išdavusi institucija iš tiesų neketino išduoti E 101 formos pažymos, tačiau dėl administracinių motyvų panaudojo minėtos pažymos standartinę formą.

38 Pirmiausia reikia priminti, kad E 101 formos pažyma – tai standartinės formos pažyma, kuri pagal Reglamento Nr. 574/72 III dalį išduoda valstybės narės, kurios teisės aktai taikomi socialinės apsaugos srityje, kompetentingos institucijos paskirta staiga; kaip matyti iš šio sprendimo 7 ir 8 punktų, tokia pažyma patvirtina, kad darbuotojams migrantams, esantiems vienoje iš situacijų, numatytų tam tikrose Reglamento Nr. 1408/71 II dalies nuostatose, taikomi atitinkamos valstybės narės teisės aktai.

39 Todėl atrodo, kad E 101 formos pažymos naudojimas yra svarbus tik tuo atveju, kai susijusiems darbuotojams taikomos Reglamento Nr. 1408/71 II dalyje tvirtintos taikytinų socialinės apsaugos teisės aktų nustatymo taisyklės, o tai patvirtina standartinėje formoje nurodyta informacija, kad tokia pažyma išduodama tik darbuotojams, patenkantiems su minėto reglamento II dalies taikymo sritį.

40 Be to, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad tokia pažyma tiek, kiek ji preziumuoja komandiruotą darbuotoją apdraudimo pagal valstybės narės, kurioje steigta juos komandiravusi

mon?, socialin?s apsaugos sistem? teis?tum?, privaloma valstyb?s nar?s, ? kuri? komandiruoti šie darbuotojai, kompetentingai institucijai (Sprendimo *Herbosch Kiere*, C?2/05, EU:C:2006:69, 24 punktas).

41 Teisingumo Teismas taip pat pažym?jo, kad tol, kol E 101 formos pažym? išdavusios valstyb?s nar?s ?staigos jos nepanaikina arba nepripaž?sta negaliojan?ia, ji privaloma valstyb?s nar?s, ? kuri? komandiruoti darbuotojai, kompetentingai institucijai ir teismams (Sprendimo *Herbosch Kiere*, C?2/05, EU:C:2006:69, 33 punktas).

42 Be to, kadangi E 101 formos pažyma yra privaloma šiai kompetentingai institucijai, n?ra n? vienos priežasties, kuri pateisint?, kad atitinkamo darbuotojo paslaugomis besinaudojantis asmuo jos nepripažint?. Jeigu toks asmuo abejoja d?l E 101 formos pažymos galiojimo, jis privalo apie tai pranešti atitinkamai institucijai (Sprendimo *Banks ir kt.*, C?178/97, EU:C:2000:169, 47 punktas).

43 Vis d?lto svarbu pabr?žti, kad šio sprendimo 40?42 punktuose nurodyta teismo praktika apima tik tokias situacijas, kai E 101 formos pažymos buvo išduotos darbuotojams, kuriems taikoma Reglamento Nr. 1408/71 II dalis.

44 Taigi, kaip nurodyta šio sprendimo 34 punkte, nagrin?jamos E 101 formos pažymos buvo išduotos Reino upeiviams.

45 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Reglamento Nr. 1408/71 7 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta, jog, nepaisant šio reglamento 6 straipsnio nuostat?, pagal kurias šis reglamentas iš principo pakei?ia bet kurios socialin?s apsaugos konvencijos nuostatas, kuri? privalo laikytis vien valstyb?s nar?s arba bent dvi valstyb?s nar?s ir viena ar daugiau kit? tre?i?j? valstybi?, toliau galioja susitarimo d?l Reino upeivi? socialin?s apsaugos nuostatos.

46 Remiantis tuo galima daryti išvad?, kad Reino upeiviams taikomas ne Reglamentas Nr. 1408/71, o susitarimas d?l Reino upeivi?, t. y. jiems taikytini socialin?s apsaugos teis?s aktai nustatomi ne pagal min?to reglamento II dal?, o pagal min?t? susitarim?.

47 Šiomis aplinkyb?mis valstyb?s nar?s institucijos išduota pažyma, kaip nagrin?jamoji pagrindin?je byloje, kuri patvirtina, kad Reino upeivio status? turin?iam darbuotojui taikomi tos valstyb?s nar?s teis?s aktai, netur?t? b?ti laikoma E 101 formos pažyma, nepriklausomai nuo to, kad buvo panaudota E 101 forma ir kad toki? pažym? išdav? valstyb?s nar?s kompetentingos institucijos paskirta ?staiga, turinti teis? pagal Reglamento Nr. 1408/71 išduoti tokios r?šies pažymas.

48 Taigi, tokia pažyma neturi toki? pa?i? teisini? pasekmi? kaip ir E 101 formos pažyma, ?skaitant tai, kad ji tampa privaloma tik toki? pažym? išdavusiai valstybei narei, o ne kit? valstybi? nari? institucijoms.

49 Tod?l aplinkyb?, kad pažym? išdavusi ?staiga neketino išduoti E 101 formos pažymos, ta?iau d?l administracini? motyv? panaudojo min?tos pažymos standartin? form?, nagrin?jamu atveju n?ra svarbi norint atsakyti ? pateiktus klausimus.

50 Bet kuriuo atveju reikia pridurti, jog tai, kad tokios pažymos, kaip antai nagrin?jamos pagrindin?je byloje, buvo išduotos panaudojus E 101 form?, tod?l neturi E 101 formos pažymai b?ding? teisini? pasekmi?, dar nereiškia, kad neturi jokios teisin?s galios.

51 Atsižvelgiant ? visa tai, kas išd?styta, ? byloje C?72/14 pateiktus klausimus ir ? byloje C?197/14 pateikt? antr?j? klausim? reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 1408/71 7 straipsnio 2 dalies a punkt? ir Reglamento Nr. 574/72 10c–11a, 12a ir 12b straipsnius reikia aiškinti taip, kad

valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos išduota E 101 formos pažyma, patvirtinanti, kad darbuotojui, net jeigu jis yra Reino upeivis, taikoma tos valstybės narės socialinio draudimo sistema nėra privaloma kitų valstybių narių institucijoms. Šiuo klausimu nėra svarbu tai, kad pažymė išdavusi institucija iš tiesų neketino išduoti E 101 formos pažymos, tačiau dėl administracinių motyvų panaudojo minėtą pažymos standartinę formą.

Dėl byloje C-197/14 pateikto pirmojo klausimo

52 Pirmuoju klausimu byloje C-197/14 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar SESV 267 straipsnio trečioji pastraipė reikia aiškinti taip, kad valstybės narės teismas, kaip antai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kurio sprendimai pagal nacionalinį teisę negali būti toliau apskundžiami teismine tvarka, privalo Teisingumo Teismui pateikti prejudicinį klausimą, jeigu žemesnės instancijos nacionalinis teismas jau pateikė prejudicinį klausimą panašioje ir su ta pačia teismo problema susijusioje byloje, arba turi laukti Teisingumo Teismo atsakymo – tokį jau pateiktą klausimą.

53 Pagal SESV 267 straipsnį Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti prejudicinį sprendimą ir dėl Sutarčių, Sąjungos institucijų, steigiamų ar organų aktų išaiškinimo, ir dėl šių aktų galiojimo. Šio straipsnio antroje pastraipoje nustatyta, kad tokiam klausimui iškilus valstybės narės teisme, tas teismas gali pateikti tokį klausimą Teisingumo Teismui, jeigu mano, kad sprendimui priimti reikia pastarojo išaiškinimo, o trečiojoje pastraipoje – kad jis privalo tai daryti, jeigu pagal nacionalinį teisę jo sprendimai negali būti toliau apskundžiami teismine tvarka (Sprendimo *Melki ir Abdeli*, C-188/10 ir C-189/10, EU:C:2010:363, 40 punktas).

54 Visų pirma reikia pažymėti, kad SESV 267 straipsnio trečiojoje pastraipoje nustatyta pareiga nacionaliniams teismams, kurių sprendimai pagal nacionalinį teisę negali būti toliau skundžiami teismine tvarka, kreiptis į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo skirta užtikrinti bendradarbiavimą tarp nacionalinių teismų, kurie pareigoti taikyti Sąjungos teisę, ir Teisingumo Teismo, kuris turi užtikrinti tinkamą Sąjungos teisės taikymą ir vienodą aiškinimą visose valstybėse narėse (Sprendimo *Cifit ir kt.*, 283/81, EU:C:1982:335, 7 punktas).

55 Teisingumo Teismas patikslino, kad teismas, kurio sprendimai pagal nacionalinį teisę negali būti toliau skundžiami teismine tvarka, gali, spręsdamas Sąjungos teisės klausimą, nesilaikyti pareigos kreiptis dėl prejudicinio sprendimo tik tuo atveju, jei konstatavo, kad iškeltas klausimas nėra svarbus bylai ar kad dėl nagrinjamų Sąjungos teisės nuostatų Teisingumo Teismas jau pateikė savo išaiškinimą arba tinkamas Sąjungos teisės taikymas yra toks akivaizdus, kad dėl to negali kilti jokių pagrįstų abejonių. Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad siekiant išsiaiškinti, ar tokia galimybė egzistuoja, ji turi būti vertinama atsižvelgiant į Sąjungos teisei būdingas savybes, į tam tikrus sunkumus, su kuriais susiduriama į aiškinant, ir į skirtingos teismo praktikos Sąjungoje atsiradimo pavojų (Sprendimo *Cifit ir kt.*, 283/81, EU:C:1982:335, 21 punktas).

56 Nagrinėjamo atveju žemesnės instancijos už prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą nacionalinis teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą, kad šis priimtų sprendimą dėl Sąjungos teisės klausimo, kuris yra panašus ir susijęs su ta pačia teismo problema kaip ir tas, kuris buvo iškeltas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme; jis siekia išsiaiškinti, ar ši aplinkybė kliudo tam, kad būtų tenkinami Sprendime *Cifit ir kt.* (283/81, EU:C:1982:335) nustatyti kriterijai remtis *acte clair* atveju, visų pirma kriterijus, pagal kurį Sąjungos teisės taikymas turi būti toks akivaizdus, kad nekiltų jokių pagrįstų abejonių.

57 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad tik nacionalinis teismas, nagrinjantis bylą ir turintis priimti atsakomybę dėl priimtino teismo sprendimo, atsižvelgdamas į konkrečias aplinkybes vertina tiek prejudicinio sprendimo reikalingumą savo sprendimui priimti, tiek Teisingumo Teismui pateikiamą

klausim? svarb? (Sprendimo *Eon Aset Menidjunt*, C?118/11, EU:C:2012:97, 76 punktas).

58 Be to, pažym?tina, kad iš Sprendime *Cilfit ir kt.* (283/81, EU:C:1982:335) ?tvirtintos teismo praktikos matyti, kad tik nacionalinis teismas gali ?vertinti, ar tinkamas S?jungos teis?s taikymas yra toks akivaizdus, kad negali kilti pagr?st? abejoni?, tod?l jis gali nuspr?sti nesikreipti ? Teisingumo Teism? d?l klausimo, susijusio S?jungos teis?s išaiškinimu (Sprendimo *Intermodal Transports*, C?495/03, EU:C:2005:552, 37 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) ir priiimti atsakomyb? d?l tokio klausimo išsprendimo (Sprendimo *Cilfit ir kt.*, 283/81, EU:C:1982:335, 16 punktas).

59 Vadinas, tik nacionaliniai teismai, kuri? sprendimai pagal nacionalin? teis? negali b?ti toliau skundžiami teismine tvarka, gali priiimdami atsakomyb? patys ?vertinti, ar nagrin?jamas atvejis yra *acte clair*.

60 Nors, esant tokiai situacijai, kaip susiklos?iusioji pagrindin?je byloje, nagrin?damas byl? valstyb?s nar?s aukš?iausiasis teismas privalo atsižvelgti ? aplinkyb?, kad žemesn?s instancijos teismas pateik? prejudicin? klausim?, kur? Teisingumo Teismas vis dar nagrin?ja, vien tokia aplinkyb? pati savaime negali sutrukdyti aukš?iausiajam nacionaliniam teismui atlikti Sprendime *Cilfit ir kt.* (283/81, EU:C:1982:335) nurodytus reikalavimus atitinkant? nagrin?jim? ir nuspr?sti, kad nagrin?jamas atvejis yra *acte clair*.

61 Galiausiai aplinkyb?, kad žemesn?s instancijos teismas kreip?si ? Teisingumo Teism? d?l prejudicinio sprendimo pri?mimo tuo pa?iu teis?s klausimu, kuris keliamas nacionalinio paskutine instancija sprendžian?io teismo nagrin?jamoje byloje, savaime nereiškia, kad Sprendime *Cilfit ir kt.* (283/81, EU:C:1982:335) nustatytos s?lygos nebegali buti tenkinamos, t. y. pastarasis teismas gali nuspr?sti nesikreipti ? Teisingumo Teism? d?l prejudicinio sprendimo ir išspr?sti š? klausim? savarankiškai, tod?l tur?t? b?ti laikoma, kad tokiu atveju aukš?iausiasis nacionalinis teismas neprivalo laukti Teisingumo teismo atsakymo ? žemesn?s instancijos teismo pateikt? prejudicin? klausim?.

62 Be to, ši? išvad? patvirtina Teisingumo Teismo praktika, pagal kuri? pagal SESV 267 straipsn? nedraudžiama prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo, kurio sprendimus pagal nacionalin? teis? galima sk?sti teismine tvarka, sprendimams taikyti ?prastas nacionalin?je teis?je numatytas teisi? gynimo priemonės, suteikian?ias galimyb? aukštesn?s instancijos teismui pa?iam išspr?sti byloje kilus? klausim?, d?l kurio buvo pateiktas prašymas priimti prejudicin? sprendim?, ir priiimti atsakomyb? už S?jungos teis?s laikymosi užtikrinim? (šiuo klausimu žr. Nutarties *Nationale Loterij*, C?525/06, EU:C:2009:179, 6–8 punktas).

63 Atsižvelgiant ? tai, kas išd?styta, ? byloje C?197/14 pateikt? pirm?j? klausim? reikia atsakyti, kad SESV 267 straipsnio tre?ia pastraipa aiškintina taip, kad nacionalinis teismas, kurio sprendimai pagal nacionalin? teis? negali b?ti toliau skundžiami teismine tvarka, neprivalo Teisingumo Teismui pateikti prejudicinio klausimo, jeigu žemesn?s instancijos nacionalinis teismas jau pateik? prejudicin? klausim? panašioje ir su ta pa?ia teis?s problema susijusioje byloje, ir laukti Teisingumo Teismo atsakymo ? š? klausim?.

D?l bylin?jimosi išlaid?

64 Kadangi šis procesas pagrindin?s bylos šalims yra vienas iš etap? prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo nagrin?jamoje byloje, bylin?jimosi išlaid? klausim? turi spr?sti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastab? pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyr? min?tos šalys, n?ra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, 7 straipsnio 2 dalies a punktą ir 1972 m. kovo 21 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 574/72, nustatančio Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 įgyvendinimo tvarką, 10c 11a, 12a ir 12b straipsnius, iš dalies pakeistus ir atnaujintus 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 bei 2005 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 647/2005, reikia aiškinti taip, kad valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos išduota E 101 formos pažyma, patvirtinanti, kad darbuotojui, patenkančiam į Tarpvyriausybinės konferencijos, parengtos persvarstyti 1961 m. vasario 13 d. Susitarimo dėl Reino upeivės socialinės apsaugos, priimto ir 1979 m. lapkričio 30 d. Ženevoje pasirašyto Susitarimo dėl Reino upeivės socialinės apsaugos taikymo sritį, taikoma tos valstybės narės socialinio draudimo sistema nėra privaloma kitų valstybių narių institucijoms. Šiuo atžvilgiu nėra svarbu tai, kad pažymų išdavusi institucija iš tiesų neketino išduoti E 101 formos pažymos, tačiau dėl administracinių motyvų panaudojo minėtos pažymos standartinę formą.

2. SESV 267 straipsnio trečią pastraipį reikia aiškinti taip, kad nacionalinis teismas, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti toliau skundžiami teismine tvarka, neprivalo Teisingumo Teismui pateikti prejudicinio klausimo, jeigu žemesnės instancijos nacionalinis teismas jau pateikė prejudicinį klausimą panašioje ir su ta pačia teise problema susijusioje byloje, ir laukti Teisingumo Teismo atsakymo į šį klausimą.

Parašai.

* Proceso kalba: nyderlandų.